

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 475/2024-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného SD LEGAL, s.r.o., Žriedlová 3304/3, Košice, proti postupu a uzneseniu Krajskej prokuratúry v Prešove č. k. 1 Kv 28/20/7700-373 z 9. februára 2024 takto

rozhodol:

Ústavnú sťažnosť **odmieta**.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. apríla 2024 sa sťažovateľ domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 15 ods. 1 a 2, čl. 16 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv zaručených čl. 2 ods. 1 a čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením krajskej prokuratúry označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskej prokuratúre na ďalšie konanie a rozhodnutie. Súčasne žiada priznať mu finančné zadost'učinenie a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Sťažovateľ ako syn [REDAKOVANÉ], zomrelého 30. decembra 2020 (ďalej len „nebohý“), vystupoval v procesnom postavení poškodeného v rámci trestného konania začatého po smrti nebohého. Trestné stíhanie bolo v danej veci začaté 29. decembra 2020 vykonaním neodkladného a neopakovateľného úkonu (obhliadky miesta činu podľa § 154 ods. 1 Trestného poriadku). Začatie tohto trestného stíhania pre zločin porušovania povinností dozornej služby podľa § 408 ods. 1, 3 a 4 Trestného zákona s poukazom na § 134 ods. 2 písm. a) Trestného zákona a pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 a 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 134 ods. 2 písm. a) Trestného zákona bolo následne objektivizované uznesením Úradu inšpekčnej služby Policajného zboru (ďalej len „vyšetrovateľ“) ČVS: UIS-327/OISV-2020 z 30. decembra 2020 na skutkovom základe uvedenom v tomto uznesení. Uznesením vyšetrovateľa ČVS:UIS-327/OISV-

2020 z 5. januára 2021 bolo začaté trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 134 ods. 2 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona a pre prečin marenia úlohy verejným činiteľom podľa § 327 ods. 1 a 2 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v tomto uznesení.

3. Uznesením vyšetrovateľa ČVS: UIS-327/OISV-2020 z 8. júna 2022 bolo trestné stíhanie začaté pre zločin porušovania povinností dozornej služby podľa § 408 ods. 1, 3 a 4 Trestného zákona s poukazom na § 134 ods. 2 písm. a) Trestného zákona a prečin marenia úlohy verejným činiteľom podľa § 327 ods. 1 a 2 Trestného zákona zastavené s poukazom na § 215 ods. 1 písm. a) a ods. 4 Trestného poriadku. Tým istým uznesením bolo podľa § 215 ods. 1 písm. b) a ods. 4 Trestného poriadku zastavené aj trestné stíhanie začaté pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 a 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 134 ods. 2 písm. a) Trestného zákona a obzvlášť závažný zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 134 ods. 2 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona.

4. Proti uzneseniu z 8. júna 2022 podali sťažovateľ a ďalší poškodení sťažnosti, ktoré krajská prokuratúra uznesením č. k. 1 Kv 28/20/7700-295 z 24. novembra 2022 s poukazom na § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla. Toto uznesenie prokuratúry preskúmala Generálna prokuratúra Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) na základe žiadosti sťažovateľa a ďalších poškodených podanej podľa príkazu generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. 11/2019 o postupe prokurátorov pri vybavovaní žiadostí o preskúmanie zákonnosti v predsúdnom konaní (ďalej len „príkaz“). Generálna prokuratúra túto žiadosť vyhodnotila ako čiastočne dôvodnú, o čom upovedomila splnomocnenca poškodených a prípisom č. k. IV/1 GPt 2/21/1000-140 z 9. marca 2023 vydala krajskej prokuratúre pokyn podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov na zabezpečenie opätovného začatia trestného stíhania pre prečin marenia úlohy verejným činiteľom podľa § 327 ods. 1 a 2 Trestného zákona a prečin porušovania povinností dozornej služby podľa § 408 ods. 1 a 3 Trestného zákona a na doplnenie dokazovania.

5. Na základe pokynu krajskej prokuratúry č. k. 1 Kv 28/20/7700-323 z 20. marca 2023 bolo uznesením vyšetrovateľa ČVS: UIS-327/OISV-2020 z 24. marca 2023 opätovne začaté trestné stíhanie pre prečin porušovania povinností dozornej služby podľa § 408 ods. 1 a 3 Trestného zákona a prečin marenia úlohy verejným činiteľom podľa § 327 ods. 1 a 2 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v tomto uznesení. Po doplnení dokazovania vyšetrovateľ uznesením ČVS:UIS-327/OISV-2020 z 13. septembra 2023 podľa § 215 ods. 1 písm. a) a ods. 4 Trestného poriadku trestné stíhanie vedené pre už uvedené prečiny opätovne zastavil. Proti tomuto uzneseniu podali sťažovateľ a ďalší poškodení sťažnosť, ktorú krajská prokuratúra napadnutým uznesením podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla.

III.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ nesúhlasí s opätovným zastavením trestného stíhania (bod 5 dôvodov tohto uznesenia), pretože vyšetrovateľ nedostatočne reflektoval pokyny generálneho prokurátora (bod 4 dôvodov tohto uznesenia). Úlohou vyšetrovateľa bolo v danej veci (i) opätovne začať trestné

stíhanie, (ii) do trestného konania pribrať znalca z odboru psychológie na účel posúdenia, či príčinou samovraždy nebohého nebol jeho zlý psychický stav, (iii) zistiť, či motívom samovraždy nebohého nemohla byť „záchrana“ majetku v prospech rodiny vyhnutím sa uloženiu trestu prepadnutia majetku v prípade uznania viny, (iv) skúmať, či nebohý podal sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia a proti rozhodnutiu o väzbe a či o týchto sťažnostiach bolo rozhodnuté pred úmrtím nebohého, a či nebohý mal o takom rozhodnutí vedomosť, (v) zistiť, či predmetom dedenia po nebohom bol nejaký relevantný majetok a na ten účel prípadne vypočítať dedičov, a napokon (vi) vykonať prípadne ďalšie dôkazy na účel náležitého objasnenia skutkového stavu v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie.

7. Po opätovnom začatí trestného stíhania nemal hodnotiť psychický stav nebohého vyšetrovateľ, ale na ten účel bolo potrebné v zmysle pokynu generálneho prokurátora pribrať znalca z odboru psychológie. Vyšetrovateľ neprípustne nahradil úkony znalca výsluchmi a stanoviskami v ústavnej sťažnosti špecifikovaných psychológov a psychiatrov, pričom na tomto podklade neboli zistené sklony nebohého k samovražde. Konštatovanie o nemožnosti ustanovenia znalca nemôže napĺňať atribút ústavnej udržateľnosti v intenciách účinného vyšetrovania. Napadnuté uznesenie je v tejto súvislosti arbitrárne.

8. Motív samovraždy nebohého tkvejúci v snahe o ochranu majetku nie je akceptovateľný. Vyšetrovateľ skúmal majetkové pomery nebohého vo viacerých štátoch a nezistil existenciu nijakého majetku. Všeobecná hodnota majetku po nebohom ustálená v dedičskom konaní predstavovala sumu, ktorá je so zreteľom na dlhoročné pôsobenie nebohého vo funkciách primeraná, a to aj vzhľadom na to, že ide o hodnotu majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

9. Nebohý podal proti uzneseniu o vznesení obvinenia a aj proti uzneseniu o vzatí do väzby sťažnosti. Skôr, ako bolo o sťažnostiach rozhodnuté, nebohý zomrel a trestné konanie bolo zastavené. To znamená, nebohý nemohol vedieť, ako bude v danej veci v konečnom dôsledku rozhodnuté. Nebohý, prirodzene, očakával priaznivé rozhodnutie a pri úvahe o možnom motíve samovraždy by mu nič nebránilo uvažovať napríklad potom, keď by boli podané sťažnosti zamietnuté. Nebohý nemal dôvod spáchať samovraždu.

10. V zmysle pokynu generálneho prokurátora bolo potrebné v danej veci vykonať aj ďalšie dôkazy na účel náležitého objasnenia skutkového stavu v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti špecifikuje skutkové súvislosti, ktoré bolo potrebné preveriť, a súčasne uvádza dôkazy, ktoré bolo potrebné na ten účel vykonať.

11. Sťažovateľ je nespokojný s podmienkami väzby nebohého, ktoré boli v rozpore s medzinárodno-právnymi ľudsko-právnymi štandardmi a s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva. Poukazuje na existenciu viacerých priťažujúcich okolností, konkrétne na bezdôvodné odopretie súhlasu nebohému na používanie telefónu, oneskorené doručovanie súkromnej korešpondencie nebohému, okolnosti samoväzby a hospitalizácie nebohého, nekorektné používanie donucovacích prostriedkov, nedostatok ponúkaných aktivít vo výkone väzby mimo cely a ďalšie ponížujúce zaobchádzanie. Závery vyšetrovateľa a napadnuté uznesenie sú v týchto smeroch odôvodnené nedostatočne.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

13. S poukazom na § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd akcentuje svoju viazanosť rozsahom ústavnej sťažnosti. Ak sťažovateľ vyjadruje nespokojnosť s postupom vyšetrovateľa predchádzajúcim vydaniu uznesenia z 13. septembra 2023, pre ústavný súd je rozhodné, že sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti vyšetrovateľa ako porušovateľa svojich práv neoznačil. Ústavný súd sa ústavnou sťažnosťou môže zaoberať len v rozsahu, v akom ho sťažovateľ určil v petite, kde označuje za porušovateľa svojich práv len krajskú prokuratúru (m. m. napr. III. ÚS 506/2023).

14. Ústavný súd dodáva, že sťažovateľa nevyzval na doplnenie petitu ústavnej sťažnosti, pretože v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný orgán verejnej moci. Ani v prípade doplnenia petitu by ústavný súd nemal právomoc preskúmať uvádzaný postup vyšetrovateľa, keďže ho už na základe sťažnosti preskúmala krajská prokuratúra, ktorá bola oprávnená a zároveň povinná poskytnúť ochranu právam sťažovateľa (m. m. napr. III. ÚS 122/2024). Ústavná sťažnosť by tak bola v tomto rozsahu odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre deficit právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

15. V rámci prípravy predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti ústavný súd po oboznámení sa so súvisiacou vecou sp. zn. II. ÚS 324/2024 (Rvp 179/2023) a prislúchajúcim spisovým materiálom zistil, že splnomocnenec sťažovateľa a ďalších poškodených ešte pred podaním ústavnej sťažnosti (4. marca 2024) podal opätovnú žiadosť podľa príkazu, ktorou požiadal generálnu prokuratúru o preskúmanie zákonnosti postupu prokurátora v predmetnom predsúdnom trestnom konaní a napadnutého uznesenia. Generálna prokuratúra napadnuté uznesenie a jemu predchádzajúci postup preskúmala, o čom splnomocnenca poškodených informovala prípisom č. k. IV/1 GPt 2/21/1000-158 z 28. apríla 2024.

16. Vychádzajúc z uvedeného, je pre rozhodnutie ústavného súdu podstatné, že napadnuté uznesenie bolo podrobené prieskumu zo strany generálnej prokuratúry, ktorá poskytla ochranu právam sťažovateľa. Uvedená skutočnosť tak v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde (bod 14 dôvodov tohto uznesenia) vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum napadnutého uznesenia. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie (m. m. napr. II. ÚS 324/2024).

17. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2024

Robert Šorl
predseda senátu